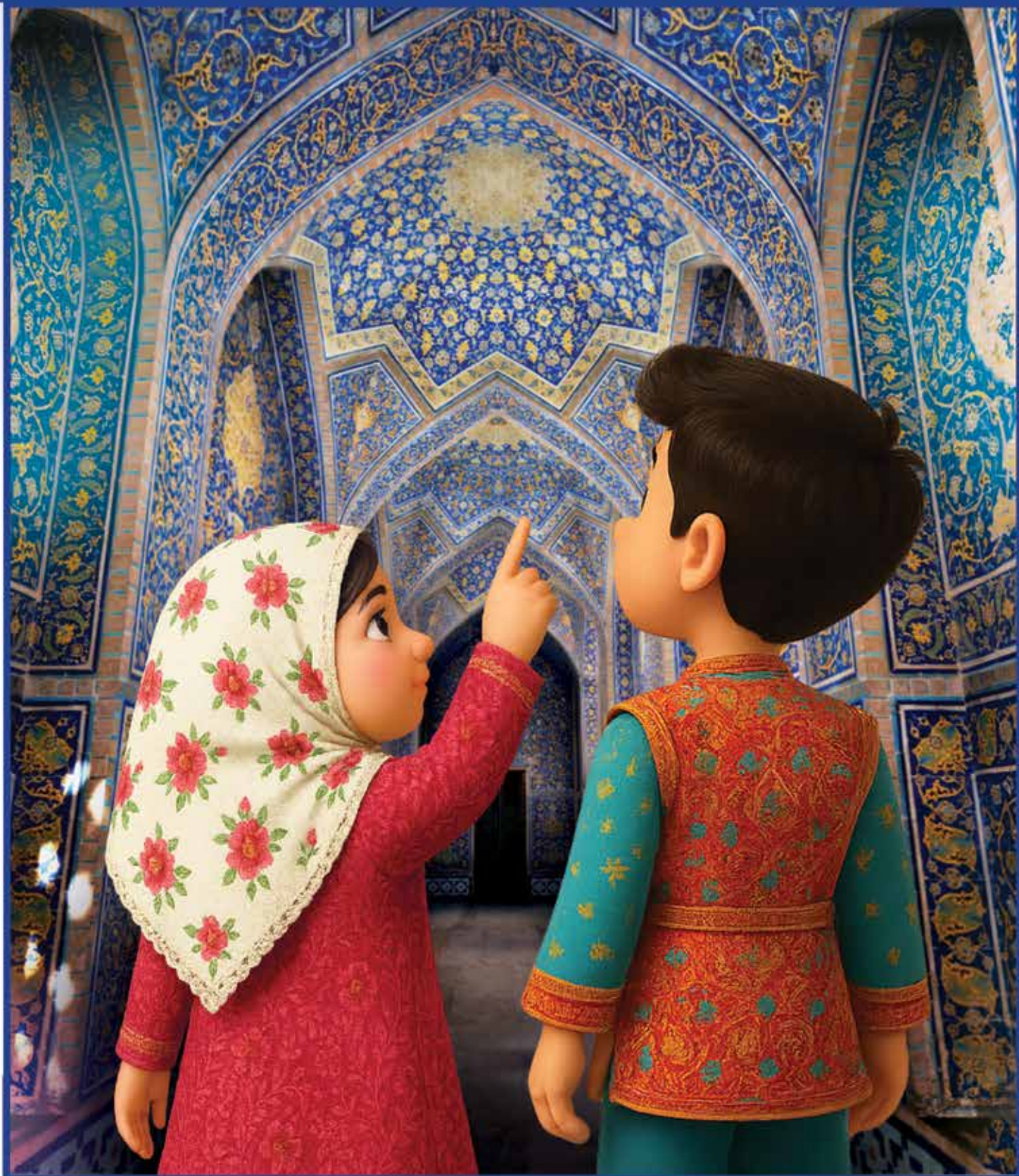

مجله نوجوان
خرداد و تیر ۱۴۰۴ (ژوئن و ژوئیه)
اصفهان نصف جهان

زمزم ۱۴۹

زَمَنَم

مجله نوجوان

- مدیر مسئول: مهدی فیاضی
- سردبیر: سید محمد ذوالفقاری
- هیأت تحریریه:

فاطمه سادات سبط النبی - علی ظریف - افسانه عفرانی

- مدیر داخلی و اجرایی: مریم حمزه‌لو
- طراح و مدیر هنری: عفت بهار
- با همکاری: موسسه بینات

نشانی: ایران، تهران، خیابان ولیعصر، تقاطع فاطمی پلاک ۱۹۳۸

کد پستی: ۱۴۱۵۸۹۴۸۵۷

تلفن: ۰۰۹۸۲۱۸۸۹۳۴۳۰۳ - ۰۰۹۸۲۱۸۸۹۳۴۳۰۲

فهرست

سخن سردبیر	۳
استاد فرشچیان، نقاشی که دنیایم شناسدش.	۴
یک اثر ماندگار	۶
اصفهان؛ شهر هنر و معماری	۸
ویژگی‌های شهر اصفهان	۱۰
دیدنی‌های معروف اصفهان	۱۳
صنایع دستی و سوغات اصفهان	۱۴
غذاهای محلی خوشمزه اصفهان	۱۶
فرهنگ و آداب و رسوم خاص اصفهان	۱۸
آهوی ایرانی؛ به زیبای باشکوه اما در خطر!	۲۰
بازی خر پلیس؛ به بازی بامزه و پرجنب و جوش!	۲۲

کلام سردییر:

زمزم؛ پلی به سوی دوستی و همبستگی

سلام به همه‌ی نوجوانان پرانرژی و کنجکاوا!
در دنیای امروز، که مرزها هر روز بیشتر از پیش کم‌رنگ می‌شوند و انسان‌ها از هر گوشه‌ی جهان می‌توانند راحت‌تر و سریع‌تر با یکدیگر ارتباط برقرار کنند، شناخت فرهنگ‌ها و آداب و رسوم مختلف اهمیت ویژه‌ای پیدا کرده است. درک و احترام به تفاوت‌ها و زیبایی‌های فرهنگی، نه تنها به ما کمک می‌کند تا دوستان جدیدی پیدا کنیم، بلکه پلی است برای ایجاد و استمرار صلح و دوستی میان انسان‌ها.

فرهنگ هر کشور، گنجینه‌ای از تاریخ هنر، زبان و آداب و رسوم است که مردمان آن سرزمین طی قرن‌ها به آن شکل داده‌اند. وقتی با فرهنگ‌های دیگر آشنا می‌شویم، در واقع به دنیایی از تجربیات و دیدگاه‌های تازه پا می‌گذاریم که می‌تواند نگاه ما را به زندگی و انسانیت عمیق‌تر کند.

در مجله زمزم، تلاش می‌کنیم شما را با فرهنگ و زیبایی‌های ایران آشنا کنیم. ایران، با تاریخی کهن و فرهنگی غنی، سرزمینی است که هر گوشه‌اش داستانی برای گفتن دارد. از جشن‌ها و مراسم سنتی گرفته تا هنرهای دستی و معماری شگفت‌انگیز، همه و همه بخشی از هویت ما هستند که می‌توانند الهام‌بخش و آموزنده باشند.

بیایید با هم سفری به دل این فرهنگ زیبا داشته باشیم و یاد بگیریم که چگونه می‌توانیم با احترام به تفاوت‌ها و قدردانی از زیبایی‌های دیگران، جهانی بهتر و مهربان‌تر بسازیم. امیدواریم که این مجله بتواند دریچه‌ای تازه به سوی دنیای فرهنگ و دوستی برای شما باز کند.

با آرزوی روزهای پر از یادگیری و دوستی

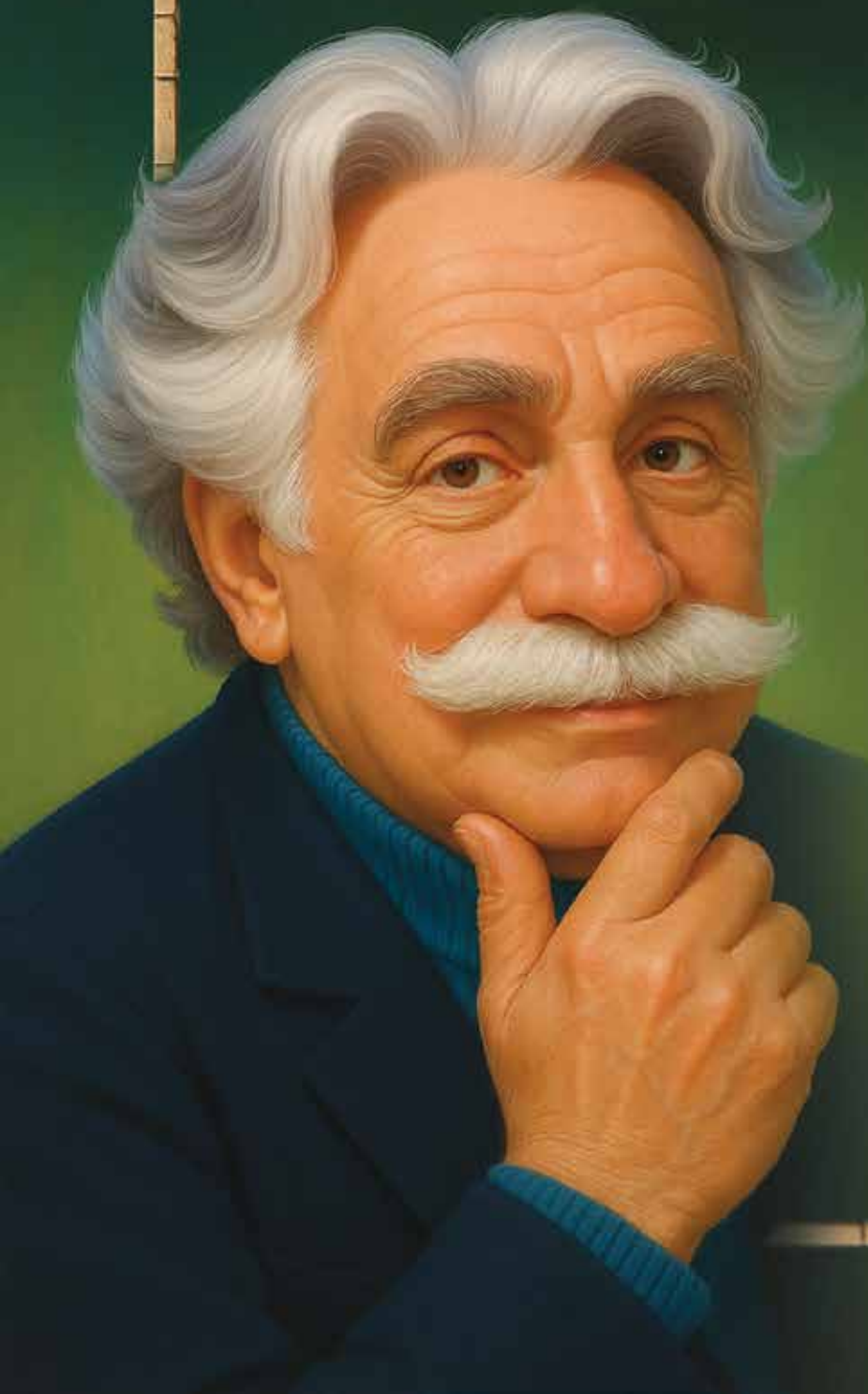
استاد محمود فرشچیان

نقاشی که دنیا می‌شناسدش.

استاد محمود فرشچیان یکی از معروف‌ترین نقاش‌های ایرانیه که نه فقط توی ایران، بلکه توی کشورهای دیگه هم حسابی شناخته شده‌ست. او در شهر زیبای اصفهان که به پایتخت هنر ایران معروفه، به دنیا اومده. از وقتی بچه بود، توی خونه‌ای بزرگ شد که هنر توش اهمیت زیادی داشت، برای همین خیلی زود به نقاشی علاقه پیدا کرد.

استاد فرشچیان علاوه بر اینکه به استعداد ذاتی توی نقاشی داشت، خیلی هم زحمت کشید. او در دانشگاه‌های معروف ایران و کشورهای دیگه، به طور جدی و علمی نقاشی رو دنبال کرد و یاد گرفت.

کارهای هنری این استاد بزرگ، از فرهنگ و دین الهام می‌گیرن، مخصوصاً از معارف اسلامی و شعر و ادب فارسی. نقاشی‌هایی که اون کشیده واقعاً خاص و بی‌نظیر هستن. استاد فرشچیان تونسته هنر سنتی ایرانی رو با روش‌های جدید و مدرن ترکیب کنه و یه سبک منحصر به فرد بسازه. رنگ‌هایی که توی کارهاش استفاده می‌کنه خیلی شاد و زنده هستن و باعث می‌شن وقتی به تابلوهاش نگاه می‌کنی، حس کنی وارد یه دنیای دیگه شدی. شهرت استاد فرشچیان جهانیه. حتی سازمان یونسکو در سال ۵۹۹۱، اسم اون رو به عنوان یکی از بزرگ‌ترین هنرمندان دنیا اعلام کرد! نقاشی‌های استاد توی موزه‌ها و گالری‌های خیلی معروف دنیا به نمایش گذاشته شدن. استاد فرشچیان فقط یه نقاش حرفه‌ای نیست؛ اون یکی از نمادهای فرهنگ و هنر ایرانه. با نقاشی‌هاش، هم به دنیا زیبایی بخشیده و هم نشون داده که هنر ایرانی چقدر قشنگ و ارزشمنده.

یک اثر ماندگار

یکی از معروف‌ترین تابلوهای این هنرمند، نقاشی باشکوه «عصر عاشورا» است. این اثر هنری از واقعه‌ی عاشورا الهام گرفته؛ همون روزی که امام حسین (ع) و یاران وفادارش در کربلا شهید شدند. استاد فرشچیان با سبک خاص خودش، تونسته احساسات عمیق اون روز رو خیلی زیبا نشون بده. این تابلو فقط یه اثر هنری نیست، بلکه یه پیام فرهنگی و مذهبی هم داره؛ پیامی درباره‌ی ایستادگی در برابر ظلم. الان این اثر بی‌نظیر در موزه‌ی حرم امام رضا (ع) در مشهد نگهداری می‌شه و به‌عنوان یکی از شاهکارهای هنر ایرانی شناخته می‌شه.

۵

مجله زمزم

اصفهان

شهر هنر و معماری

۶

علاء زمر

اصفهان یکی از شهرهای تاریخی و زیبای ایران است، شهری پر از بناهای قدیمی، فرهنگ غنی و طبیعتی دل‌نشین. وقتی در خیابان‌های این شهر قدم می‌زنید، انگار در دل تاریخ و هنر حرکت می‌کنید. به همین دلیل اصفهان یکی از محبوب‌ترین مقصدهای گردشگری در کشورمان است.

• اصفهان کجاست؟

اصفهان درست در مرکز ایران قرار گرفته، در نزدیکی کوه‌های زاگرس. از شمال به استان‌هایی مثل قم، سمنان و مرکزی می‌رسد، از شرق به یزد و خراسان، از جنوب به فارس و کهگیلویه و بویراحمد، و از غرب به لرستان و چهارمحال و بختیاری. اصفهان با مساحت ۲۲۰ کیلومتر مربع و با ارتفاع ۷۵۱ متر از سطح دریاست و یکی از بزرگ‌ترین و پرجمعیت‌ترین شهرها در منطقه خاورمیانه به شمار می‌آید.

چرا اصفهان را «نصف جهان» می‌نامند؟

دلیلش معماری باشکوه، تاریخ بی‌نظیر، فرهنگ و هنر غنی، رودخانه زاینده‌رود، پل‌های قدیمی و همچنین طبیعت زیبایش است. در اصفهان، بناهای تاریخی زیادی وجود دارد که خیلی از آن‌ها در فهرست میراث جهانی یونسکو ثبت شده‌اند؛ مثل میدان نقش جهان، مسجد جامع، کاخ چهل‌ستون، سی‌وسه‌پل و پل خواجه. در سال ۶۰۰۲، اصفهان به عنوان پایتخت فرهنگی جهان اسلام انتخاب شد، و در سال ۸۸۳۱ هم لقب پایتخت فرهنگ و تمدن ایران اسلامی را به خود اختصاص داد.

۷

مجله زمزم

برخی ویژگی‌های مهم این شهر:

• آثار تاریخی شگفت‌انگیز

مثل میدان نقش جهان، کاخ چهل‌ستون، کلیسا وانک و مسجد جامع (مسجد امام). میدان نقش جهان یکی از بزرگ‌ترین میدان‌های جهان است و کاشی‌کاری‌های فیروزه‌ای بسیار زیبایی دارد.

• پل‌های تاریخی

مثل سی‌وسه‌پل و پل خواجه. این پل‌ها فقط راه عبور نبودند، بلکه مثل آثار هنری زیبایی هستند که از معماری باشکوه دوره صفوی به یادگار مانده‌اند.

• صنایع دستی بی‌نظیر

میناکاری، خاتم‌کاری، قلم‌زنی و ظروف تزئینی از جمله هنرهایی هستند که هنرمندان اصفهانی با دقت و ظرافت می‌سازند. بیشتر این آثار را در بازارهای سنتی اصفهان می‌توانید ببینید و بخرید.

• طبیعت زیبا

مثل زاینده‌رود و باغ‌های سرسبزش. راه رفتن کنار رودخانه و نشستن در سایه درختان کنار پل‌های تاریخی، تجربه‌ای فوق‌العاده آرامش‌بخش است.

• فرهنگ و هنر

اصفهان مهد نقاشی، نگارگری، موسیقی و هنرهای دیگر است. در این شهر موزه‌ها و گالری‌های زیادی هم وجود دارد که با آثار هنری زیبا پر شده‌اند.

• بازارهای سنتی

بازارهای اصفهان پراز رنگ، صدا و زندگی هستند! صدای چکش قلم‌زنان، بوی خوش ادویه‌جات، و گاه‌هایی با صنایع دستی رنگارنگ، فضای خاص و فراموش‌نشدنی ایجاد کرده‌اند.

اصفهان یکی از شهرهایی است که حرف زیادی برای گفتن دارد!
از گذشته تاریخی گرفته تا هنر و طبیعت.

ریمنی های معروف اصفهان:

۱. عمارت عالی قاپو

یکی از عمارت های دوران صفویه ست که درست در میدان نقش جهان، روبه روی مسجد شیخ لطف الله قرار گرفته. فقط شاه و افراد خاص اجازه ورود به آن را داشتند. در داخل عمارت، یک تالار موسیقی وجود دارد که طراحی اش طوری بوده که صدا به خوبی در آن پخش بشود. همین طور در ایوان عمارت، حوضی ساخته شده بوده که با جریان هوا، آب را به طبقات بالا می رسانده! که نشان از مهندسی پیشرفته آن زمان دارد.

۱۰

مجله زمزم

۲. میدان نقش جهان

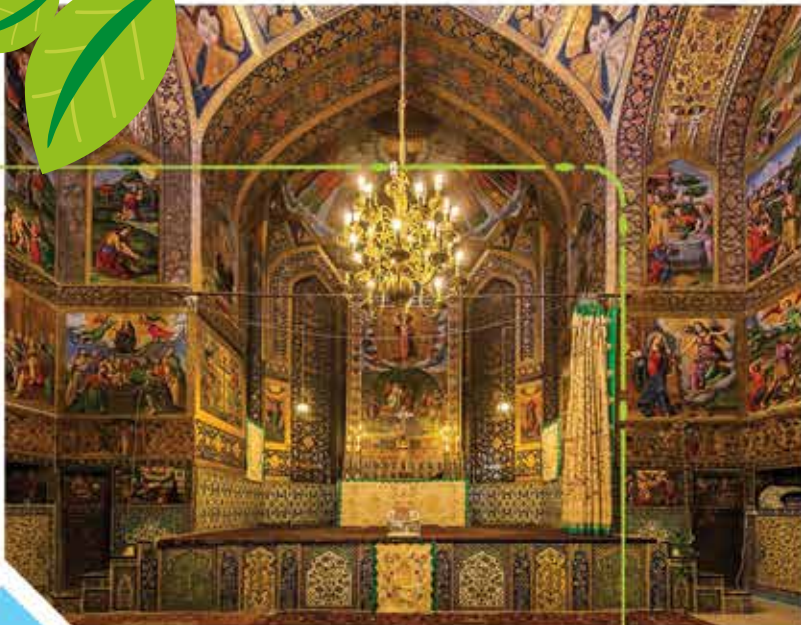
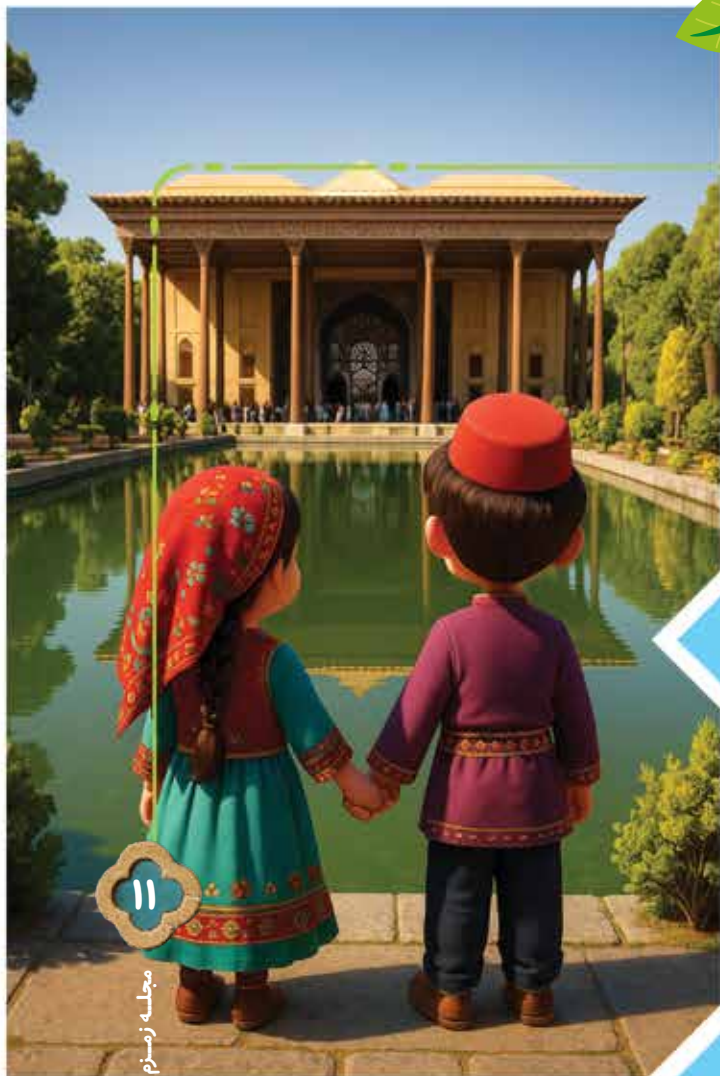
یکی از معروف ترین و زیباترین میدان های دنیاست؛ به قدری ارزشمند که در فهرست جهانی یونسکو ثبت شده. در اطراف میدان، مسجد امام، مسجد شیخ لطف الله، عمارت عالی قاپو و سردر قیصریه قرار دارند. در حجره های دور میدان هم بیشتر صنایع دستی اصفهان به فروش می رسند.

۳. مسجد جامع عباسی (امام)

از بناهای بزرگ و مهم میدان نقش جهان است که با کاشی کاری های زیبا و گنبد های بلند و خاص، مردم زیادی را جذب می کند. این مسجد دقیقاً به سمت قبله طراحی شده و طوری ساخته شده که صدا در زیر گنبد بزرگش به خوبی پخش می شود.

۴. کاخ چهل ستون

یکی دیگر از بناهای شاخص دوره صفویه ست که وسط یک باغ بزرگ ساخته شده. تالار آینه، ستون‌های بلند، آینه‌کاری‌ها و تابلوهای نقاشی روی دیوارهای بسیار دیدنی هستند. جلوی کاخ، استخری بزرگ هست که تصویر ستون‌ها در آن افتاده و به همین دلیل به آن «چهل ستون» می‌گویند.

۵. پل‌های تاریخی اصفهان

مثل پل خواجه، سی‌وسه پل، پل شهرستان، پل مارنان و پل جویی. این پل‌ها روی زاینده‌رود ساخته شده‌اند و هم برای عبور مردم بوده‌اند هم به عنوان جایی برای دیدار و لذت بردن از منظره رود.

۶. کلیساها

در گذشته، شاهان صفوی به ارامنه اجازه دادند که در منطقه جلفای اصفهان زندگی کنند. آن‌ها هم در این منطقه کلیساهایی ساختند. معروف‌ترین کلیسا، کلیسای وانک است که نه فقط برای عبادت بلکه به عنوان یکی از جاذبه‌های گردشگری اصفهان هم شناخته می‌شود.

صنایع دستی و سوغات اصفهان

شهر تاریخی اصفهان یکی از هنری‌ترین شهرهای ایران است. این شهر به خاطر صنایع دستی زیبا و منحصر به فردش که توسط هنرمندان محلی با دقت و خلاقیت فراوان ساخته می‌شوند، معروف است. برخی از معروف‌ترین هنرهای دستی اصفهان شامل قالی‌بافی (که ممکن است ماه‌ها زمان ببرد)، قلم‌زنی روی فلز (قلم‌زنی)، خاتم‌کاری، نگارگری، مسگری، میناسازی (میناکاری)، فیروزه‌کوبی، پارچه‌های چاپ دستی (قلمکار)، گلدوزی، صحافی چرمی، خوشنویسی، مشبک‌های چوبی و هنر ملیله‌کاری نقره می‌شوند. هنرمندان اصفهانی در کاشی‌کاری، گچ‌بری، معرق‌کاری چوب و نقاشی‌های مینیاتوری ظریف که اغلب از شعر فارسی و مناظر طبیعی الهام گرفته‌اند نیز مهارت بالایی دارند.

سفر به اصفهان بدون گشت‌وگذار
در بازارهای رنگارنگ و سنتی‌اش کامل
نمی‌شود؛ جایی که می‌توانید این آثار هنری
دست‌ساز شگفت‌انگیز را بیابید. گردشگران از
سراسر جهان عاشق خرید این صنایع دستی به‌عنوان
سوغات هستند، چون آن‌ها فقط یادگاری نیستند، بلکه
بخشی از فرهنگ و تاریخ ایران را با خود دارند. حتی یک جعبه
کوچک دست‌ساز یا بشقاب مسی با نقوش ظریف می‌تواند هدیه‌ای
عالی برای خانواده و دوستانتان باشد.

اما همه چیز به صنایع دستی ختم نمی‌شود. اصفهان سوغاتی‌های خوراکی
خوشمزه‌ای هم دارد! شیرینی‌هایی مانند گز (نوقای سنتی ایرانی)، پولکی
(آبنبات‌های نازک)، سوهان، سوهان عسلی، جوز قندی (شیرینی مغزدار با
گردو)، شیرینی‌های گزکی ظریف، برشتوک (شیرینی نخودی)، نبات اصفهان و
گوش فیل، از جمله خوراکی‌هایی هستند که بین گردشگران بسیار محبوب‌اند.
بسیاری از اینینی‌ها در بسته‌بندی‌های زیبا عرضه می‌شوند که خودشان
می‌توانند نقش یک سوغات ارزشمند را ایفا کنند! در میان همه، جوز قندی شاید
خاص‌ترین سوغاتی خوراکی اصفهان به‌شمار رود.

فرقی نمی‌کند علاقه‌مند به هنر باشید، فرهنگ یا شیرینی‌های سنتی
سوغاتی‌های اصفهان برای همه چیزهایی شگفت‌انگیز دارند.

غذاهای محلی خوشمزه اصفهان

«بریونی» یا همون «بريانی»! بریونی با گوشت خوش عطر
گوسفند، پیاز، زعفران و به عالمه ادویه خوشمزه پخته
می‌شه. این غذا رو معمولاً با نون تافتون مخصوص ایرانی
سرو می‌کنن.

اگه یه روزی راحت به اصفهان افتاد، حتما باید غذاهای محلی‌ش رو امتحان کنی! شک نکن که یکی از بهترین و خوش طعم‌ترین تجربه‌ها تو این شهر، همین غذاها خواهند بود.

اول از همه بریم سراغ معروف‌ترین غذای اصفهان یعنی «بریونی» یا همون «بریانی» خودمون! بریونی با گوشت خوش عطر گوسفند، پیاز، زعفران و یه عالمه ادویه خوشمزه پخته می‌شه. این غذا رو معمولا بانون تافتون مخصوص ایرانی سرو می‌کنن و وقتی یه گاز ازش می‌زنی، طعم بی نظیرش حسابی می‌ره زیر دندونت!

اما بریونی تنها غذای خوشمزه‌ی اصفهان نیست. این شهر پر از خوراکی‌های خوشمزه دیگه‌ست که هر کدوم یه دنیا طعم دارن، مثلا:

- **حلیم بادمجون:** ترکیبی لذیذ از گوشت، بادمجون، عدس و ادویه.

- **کباب مشتی یا همون کباب زردک:** یه نوع کباب خونگی که با گوشت و هویج درست می‌شه.

- **خورش ماست اصفهان:** بله درست خوندی؛ یه خورش شیرین با ماست و گوشت که بیشتر توی مراسم خاص سرو می‌شه.

- **اشکنه:** یه سوپ سبک و ساده با پیاز، تخم‌مرغ و ادویه.

- **شله بریان با زیره:** یه جور خورش غلیظ که با زیره و گوشت درست می‌شه.

- **یخمه ترش:** یه غذای سنتی ترش مزه با آب غوره و گوشت.

- **وآش شله قلمکار:** آشی پُر از حبوبات و سبزیجات!

خلاصه اینکه تو اصفهان، شکم‌گردی خودش یه جور ماجراجویییه

فرهنگ و آداب و رسوم خاص اصفهان

اصفهان فقط به خاطر غذاهایش
مشهور نیست؛ بلکه این شهر با داشتن
معماری‌های شگفت‌انگیز، هنرهای زیبا، و
آداب و رسوم خاص، یه پای ثابت تاریخ و
فرهنگ ایرانیه.

لباس‌های سنتی مردم اصفهان هم خیلی خاص و رنگارنگه.

زنان سنتی اصفهان لباس‌هایی داشتن که شامل دامن‌های زیبا، باشکوه و چین دار از مخمل قرمز، پیراهن‌هایی با گل دوزی‌های زیبا، و شلوارهای مشکی بود.
مردها هم لباس‌هایی با حال و هوای قدیمی می‌پوشیدن: شلوارهای گشاد و مشکی، پیراهن سفید تمیز، جلیقه مشکی، و کلاه‌های نمدی که استایل خاص خودش رو داره!

یکی از رسم‌ها و جشن‌های جالبی که تو گذشته‌های دور در اصفهان برگزار می‌شد، جشن «آبریزان» بود. این جشن هر سال در روز سیزدهم تیرماه برپا می‌شد و مردم با کلی ذوق و شوق کنار زاینده‌رود جمع می‌شدن.

جشن آبریزان کنار زاینده‌رود

تو این مراسم، خانم‌ها از بالای پل نظاره‌گر ماجرا بودن و مردها با لباس‌های کهنه وارد رودخونه می‌شدن. بعد هم با ظرف به هم آب می‌پاشیدن و حسابی شادی می‌کردن! یه جور آب‌بازی سنتی خوشحال‌کننده!

جالبه بدونی شاه عباس صفوی هم عاشق این جشن بوده و با کلی تشریفات تو مراسم شرکت می‌کرد. فکرش رو بکن، پادشاه هم میومده کنار رودخونه و حال‌وهوای مردم رو دنبال می‌کرد!

آهوی ایرانی؛ یه زیبای باشکوه اما در خطر!

۲۰

مجله زمزم

آهوی ایرانی که بهش «آهوی گواتردار» هم می‌گن، یه نوع آهوئه که فقط توی بعضی از منطقه‌های آسیای میانه و جنوب غربی آسیا پیدا می‌شه. بدنش قهوه‌ای روشن و هرچی به شکمش نزدیک‌تر می‌شیم، رنگش تیره‌تر می‌شه، در حالی که قسمت پایین بدنش سفیده و دمش مشکیه.

این نوع آهو توی جاهایی مثل صحرای گبی، بلوچستان پاکستان، جنوب شرق ترکیه، شمال آذربایجان و بخش‌هایی از ایران، عراق و افغانستان زندگی می‌کنه. دوتا از مهم‌ترین خونه‌ها (زیستگاه‌ها) ی این آهوی خاص توی ایران، پناهگاه حیات وحش موته در اصفهان و پارک ملی بُمودر شیرازه.

یه نکته‌ی جالب درباره‌ی نرهای این آهو اینه که وقتی فصل جفت‌گیری می‌رسه، زیرگردنشون باد می‌کنه و حالت پف کرده پیدا می‌کنه. بخاطر همین ویژگی عجیب و جالب، بهش می‌گن آهو ی گواتردار.

آهو ی ایرانی مثل بقیه‌ی آهوها خیلی سریع می‌دوه، ولی فرقی اینه که برای دویدن لازم نیست مثل بقیه‌ی غزال‌ها مدام بپره. می‌تونه پیوسته بدوه و بازم سریع باشه!

در گذشته دشمن طبیعی اصلی این آهو، یوزپلنگ بوده؛ ولی خب الان یوز ایرانی دیگه فقط در بعضی قسمت‌های ایران دیده می‌شه و خیلی کمیابه.

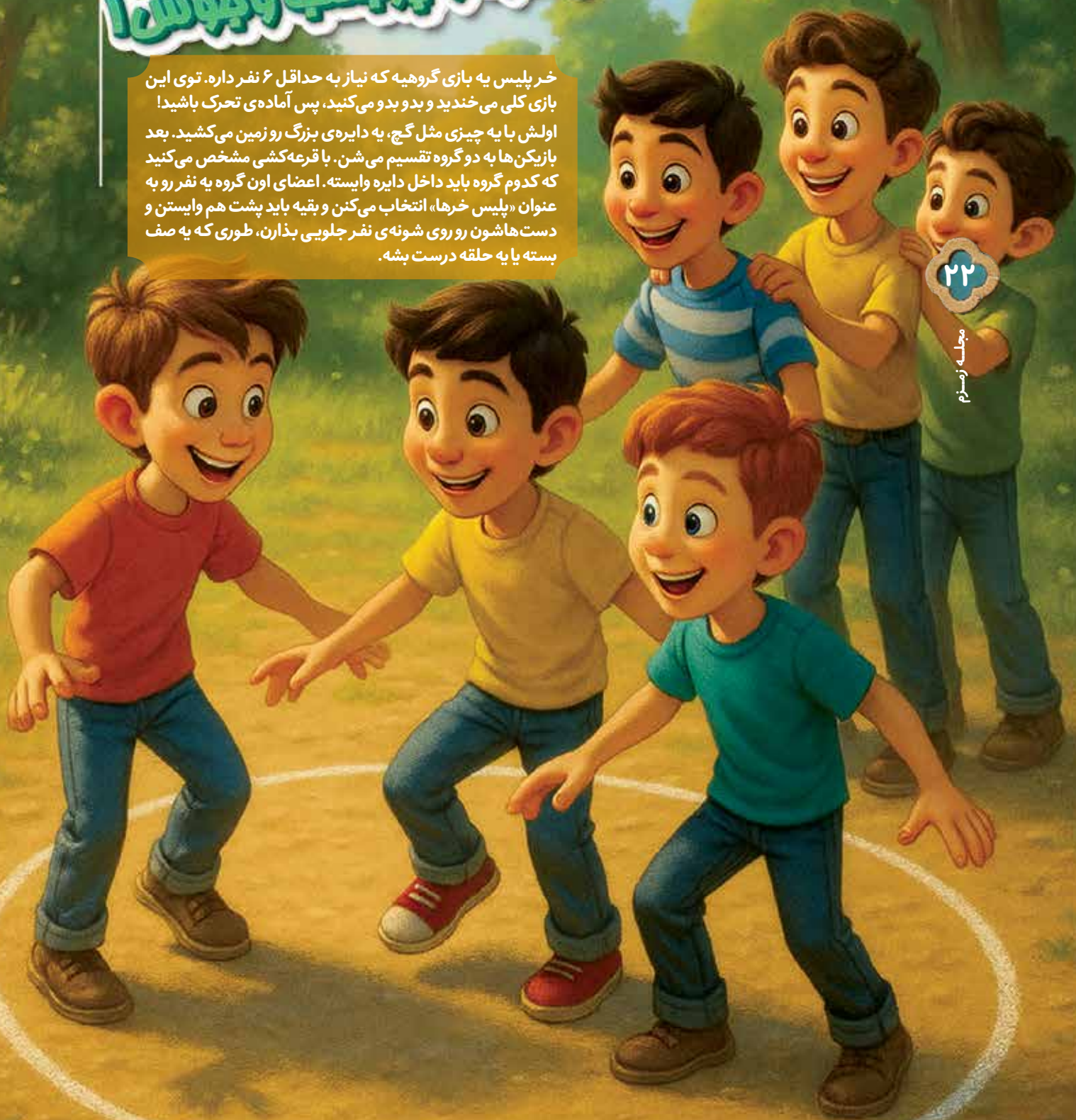
متأسفانه این زیبایی دهنده‌ی ایرانی الان توی خطر! شکار شدن، خراب شدن مناطق زندگی‌ش، و کمبود غذا باعث شده که نسل این حیوان قشنگ در خطر نابودی قرار بگیره

بازی خر پلیس!

یه بازی بامزه و پرجنب و جوش!

خر پلیس یه بازی گروهیه که نیاز به حداقل ۶ نفر داره. توی این بازی کلی می خندید و بدو بدو می کنید، پس آماده ی تحرک باشید! اولش بایه چیزی مثل گچ، یه دایره ی بزرگ رو زمین می کشید. بعد بازیکن ها به دو گروه تقسیم می شن. با قرعه کشی مشخص می کنید که کدوم گروه باید داخل دایره وایسته. اعضای اون گروه یه نفر رو به عنوان «پلیس خرها» انتخاب می کنن و بقیه باید پشت هم وایستن و دست هاشون رو روی شونه ی نفر جلویی بذارن، طوری که یه صف بسته یا یه حلقه درست بشه.

حالا نوبت تیم بیرونیه! بازیکن‌های این گروه دور دایره می‌چرخن و دنبال یه فرصت خوب می‌گردن تا پیرن و سوار یکی از «خرها» بشن. ولی حواسشون باشه! چون پلیس خرها باید مواظب باشه که قبل از سوار شدن، پاشون رو بزنه. اگه موفق بشه، اون بازیکن بازنده‌ست و بازی برای گروه بعدی شروع می‌شه.

اما اگه خر سوار موفق شد سوار خرش بشه، دیگه پلیس نمی‌تونه اون رو بزنه. فقط وقتی دوباره پیاده شد، پلیس فرصت داره که پاشو بزنه! بعضی از خر سوارها زرنگن؛ می‌تونن چند بار سوار و پیاده شن یا یهویی پیرن پایین و از دایره فرار کنن. حالا اگه یکی از خرها خسته بشه یا بیفته (اصطلاحاً بخوابه)، بازی از اول شروع می‌شه.

این بازی حسابی خنده‌داره و باعث می‌شه هم هیجان زده بشید، هم کلی با دوستانتون خوش بگذرونید. اگه دنبال یه بازی پرانرژی برای جمع‌های دوستانه‌تون هستید، خر پلیس انتخاب خیلی خوبییه!

اصفهان زیبا را دوست داریم

